

Minister Jet Bussemaker:

“Zonder vakmensen is ons land nergens”

De gezelschap- en meesterschaps titels moeten in een nieuw jasje worden ingevoerd en toptalenten moeten meer kansen krijgen. Dat wil minister Jet Bussemaker. Ze stelt jaarlijks 25 miljoen euro beschikbaar. “Ik vind het belangrijk dat we het mbo-onderwijs innovatiever, uitdagender en herkenbaarder maken.”

Door Loes Schrijver

Tussen 2015 en 2018 investeert het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap miljoenen euro's in het stimuleren van toptalenten in het mbo. Scholen en branches kunnen daarmee excellentieprogramma's ontwikkelen. Deze bieden talentvolle leerlingen de kans om zich verder in het vak te ontplooiën. Onderdeel is de meester- en gezelschaps formule. “De formule komt voort uit mijn MBO Tour die ik in 2013 en 2014

langs verschillende mbo-scholen in Nederland maakte”, vertelt Jet Bussemaker. “Studenten, docenten en bedrijven uit de regio mochten zelf voorstellen indienen

voor innovatiever beroepsonderwijs. Meer aandacht voor en erkenning van vakmanschap was één van de belangrijkste thema's. Helemaal nieuw was het voorstel voor herinvoering van de meester-gezelschaps route trouwens niet, want eerder pleitten ook de Sociaal Economische Raad en MKB-Nederland voor bredere invoering.”

PROEF

Vier vakscholen, HMC (innovatief meubelmaker), Cibap (restauratieschilder), Sint Lucas (game-ontwikkelaar) en het Mediacollege (conceptontwikkelaar), ontwikkelden bij wijze van proef als eerste de excellentieprogramma's. Dat deden ze voor hun eigen opleiding, maar ze werken

ook samen. Zo ontwerpen ze een manier waarop ze kandidaten kunnen selecteren, bespreken ze de inhoud van het programma en het doel dat studenten ermee kunnen bereiken. De scholen werken alle vier met een 'excellentiepanel' dat het programma van begin tot eind begeleidt. Hierin is het bedrijfsleven sterk vertegenwoordigd.

“Met de kwalificatie laten we zien dat we vakwerk serieus nemen en erkennen als ruggengraat van onze economie”

Mbo-scholen die in aanmerking willen komen voor financiële middelen, moeten voor 30 april een kwaliteitsplan inleveren. Daarin geven zij aan op welke manier ze de kwaliteit van het onderwijs op hun school de komende tijd gaan verbeteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om begeleiding en ontwikkeling van docenten, de kwaliteit van stages of aandacht voor toptalenten. Bussemaker: “Ik wil dat docenten actief worden betrokken bij deze plannen. Samen kan worden bepaald welke verbeteringen een mbo-instelling moet

GECOMBINEERDE LEERWEG

Jongeren hebben vaak geen goed beeld van de kansen op de arbeidsmarkt en van de inhoud en de kwaliteit van de opleiding. “Mbo-scholen worden daarom wettelijk verplicht om vanaf augustus aankomende studenten goed te informeren”, aldus Jet Bussemaker. Nieuw is ook de gecombineerde leerweg bol-bbl. De deeltijdstudent volgt dan het eerste deel van de opleiding op school (bol) en het tweede deel voornamelijk bij zijn werkgever (bbl). Het experiment met de gecombineerde leerweg start komend schooljaar. De mogelijkheden hiervan worden binnen de ANKO met de Beleidsadviescommissie (BAC) onderwijs nader onderzocht.

VOORBEELDEN EXCELLENTIE-PROGRAMMA'S:

- ① **Skills:** studenten nemen deel aan (inter)nationale vakwedstrijden.
- ① **Meester-gezel:** de beste studenten kunnen zich na hun opleiding bekwamen tot 'meester' (in overleg met de branche).
- ① **Internationalisering:** via uitwisselingsprogramma's kunnen studenten zich extra specialiseren.
- ① Een extra **intensieve stage** bij een toonaangevend leerbedrijf.
- ① Een extra onderdeel van het onderwijsprogramma, waarbij docenten een beroep doen op **het eigen initiatief en ondernemend gedrag van studenten** (bijvoorbeeld de productie van een businessplan of een masterclass).

doorvoeren." Het is belangrijk dat de meester-gezelroute de komende tijd verder wordt uitgebreid. "Hiermee maken we goed vakmanschap beter zichtbaar. En misschien nog wel belangrijker: we dagen jongeren uit zich verder te ontwikkelen en laten hen zien dat zij met een mbo-diploma op zak kunnen uitgroeien tot echte meesters in hun vak."

KNIP-UREN

Ook kappersopleidingen kunnen excellentieprogramma's indienen. Bussemaker: "Ik vind het belangrijk dat onze beroepsopleidingen naadloos aansluiten op de praktijk en dat jongeren leren werken met de meest moderne technieken. Daarom is het nieuwe

kwalificatiedossier Haarverzorging moderner en passen de kerntaken beter bij de werkzaamheden in de praktijk. Of er ook kappersopleidingen mee gaan doen met de meester-gezelroute is aan de scholen en branches zelf."

SMEEROLIE

Hoe iemand een meestertitel krijgt? "Studenten leren de basis van het vak op school en aansluitend volgt de praktijk onder toezicht van vakspecialisten. Uiteindelijk kent een externe commissie vanuit de branche de titel toe", zegt Bussemaker. "De meestertitel laat zien dat vakwerk serieus wordt genomen en wordt erkend als ruggengraat van onze economie. Vergeet niet dat de ambachtssector met een jaaromzet van ruim 100 miljard euro de smeerolie is van de Nederlandse economie en de samenleving. We hebben goede vakmensen hard nodig. Zonder hen is ons land nergens. Bij de patissiers, goud- en zilversmeden, schoorsteenvegers en

ANKO BLIJ MET FINANCIËLE INJECTIE

De excellentieprogramma's sluiten naadloos aan bij de branchekwalificatiestructuur die de ANKO met sociale partners gaat ontwikkelen. Verhogen van de kwaliteit van het vakmanschap is namelijk één van de speerpunten van de ANKO.

De ANKO zet zich samen met onderwijsinstellingen, de MBO Raad en de Nederlandse Raad voor Training en Opleiding in voor versterking van de kappersopleidingen. Daarbij wordt volop gebruik gemaakt van de input, ideeën en expertise van leden. In januari 2014 is een convenant gesloten om de samenwerking en intenties vast te leggen. In dit convenant staat dat het onderwijs is verbeterd als:

- ① Leerlingen **gemotiveerd kiezen** voor de kappersopleiding.
- ① Kappers **tevreden zijn over het niveau van de uitstroom** van de kappersopleiding.
- ① **Het branchediploma is gerealiseerd** en jaarlijks aan kappers wordt uitgereikt.
- ① Alle scholen tijdens het examen **de beoordeling uitvoeren in samenwerking met een assessor uit het georganiseerde bedrijfsleven**.
- ① Elke instructeur, docent en praktijkleider **bij- en nascholing volgt** op vaktechnisch niveau.
- ① Het imago van het kappersonderwijs en -vak **verbeterd** is.

“We dagen jongeren uit en laten hen zien dat zij met een mbo-diploma kunnen uitgroeien tot echte meesters in hun vak”

ijsbereiders maken meester-gezelrelaties onlosmakelijk deel uit van de manier van werken. De opleidingsroute breiden we nu dus uit naar andere branches. Ontdekken, leren en doorgroeien stoppen immers niet bij het behalen van je mbo-diploma. Talenten moet zich kunnen doorontwikkelen tot volleerde vakmannen of -vrouwen en daarna kunnen opklimmen tot echte meesters. Deze zijn vervolgens weer belangrijke rolmodellen voor jongeren.”

CV JET BUSSEMAKER

Opleiding:

- 📎 Atheneum B, Rijnlands Lyceum Oegstgeest (1973-1979)
- 📎 Politicologie (cum laude) Universiteit van Amsterdam (1979-1986)
- 📎 Promotie in de politieke en sociaal-culturele wetenschappen (1993), Universiteit van Amsterdam

Loopbaan

- 📎 **Tussen 1985 en 1993:** onder meer kandidaatsassistent, onderzoeker en docent aan de Universiteit van Amsterdam.
- 📎 **Van 1986 tot 1988:** beleidsmedewerker bij het Ministerie van Sociale Zaken t.b.v. de Stimuleringsgroep Emancipatie Onderzoek.
- 📎 **Van 1989 tot 2007:** verbonden aan de VU (vanaf 1998 voor één dag in de week) waar ze onder andere een onderzoek-sproject gefinancierd krijgt door NWO.
- 📎 **1998 tot 2007:** lid van de Tweede Kamer voor de PvdA. In haar portefeuille heeft zij onder meer sociale zaken, werkgelegenheid en belastingen.
- 📎 **2007:** onderzoeker bij het Center for European Studies van Harvard University.
- 📎 **2007 tot 2011:** staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport in het kabinet-Balkenende IV.
- 📎 **2011 tot 2012:** zelfstandig adviseur, rector Hogeschool van Amsterdam en college van bestuur van Universiteit van Amsterdam en Hogeschool Amsterdam. Daarnaast wordt zij kroonlid van de SER.
- 📎 **2012 tot heden:** minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap in het kabinet-Rutte-Asscher.